

Joan Fuster, sense ganes

Recordar Joan Fuster —i, més encara, els textos fusterians— ha esdevingut un 'via crucis' per a les generalitats, sobretot la del sud; l'exposició de l'AVL n'és la darrera prova

Hom té la sensació —desagradable, val a dir; decebedora, si més no— que els fastos oficials de l'Any Joan Fuster es produeixen a contracor i gairebé per inèrcia. “Ací jeu l'homenatge a Joan Fuster”, podríem dir, “que va morir com va viure, sense ganes”. Una nosa oficial visible que és palesa, especialment i dolorosa, al País Valencià, on la figura de l'assagista suecà esdevé cada cop més incòmoda i, com diu el cèlebre aforisme grec, converteix Joan Fuster en “la mesura de totes les coses”. O, com a mínim, del camí tèrbol que van prenent les nostres coses.

La coincidència del centenari del naixement de l'escriptor, el trentè aniversari de la mort i els seixanta anys de la publicació dels textos de 1962 obligaven a dedicar l'any 2022 al fill de Joan Baptista Fuster, tallista d'imatges religioses, i de Maria Ortells, ama de casa de postguerra, i, en conseqüència, professional del patiment. I, en efecte, recordar Joan Fuster —i, més encara, els escrits fusterians— ha esdevingut un viacrucis per a les generalitats, sobretot la del sud, en què ni tan sols l'entrenament ardu i diari en el camuflatge ideològic resulta suficient per abordar l'efemèride sense deixar les vergonyes al descobert.

“No vulguis improvisar la teva vida: correries, si no, el perill de trobar-te que et falla la 'inspiració' en el moment de més compromís”. L'aforisme fusterià ben bé podria aplicar-se al cartell de la presentació de l'Any Joan Fuster de la Generalitat Valenciana, en què la cita triada per acompanyar la caricatura de l'autor suecà va ser “País, paisatge i paisanatge”. La coincidència amb el títol d'un article d'Unamuno, personatge no massa estimat per Fuster, en què a més es feia una defensa pirogènica de la nació espanyola, podria ser casualitat; el caràcter maldestre de la tria i l'arrancada per obligació de l'Any Joan Fuster esdevé certesa absoluta.

ANTONI
RUBIO

@antonirubio

Resulta entenedridor l'afany oficial per mostrar-nos un Fuster descafeïnat, eufemístic, envernissat d'un vessant estrictament literari, però descarregat de tot contingut polític. Un eufemisme que “és ja, en si, una mentida”. El naixement de la Comissió cívica del centenari de Joan Fuster, improvisada per una part de la societat civil, és fonamentalment una resposta a aquest silenci ensordidor sobre el pensament polític de l'autor i la incomoditat que genera en l'actual discurs oficial de bona part de l'esquerra i, fins i tot, del valencianisme hegemònic.

El darrer exemple de tot plegat és “Joan Fuster: una vida il·lustrada”, una petita exposició itinerant que l'AVL ha creat per a l'ocasió. La selecció dels moments, els personatges i el contingut de l'obra de Fuster que s'hi fa és, com a mínim, curiosa. S'hi esmenten moltes de les capçaleres en què l'assagista de Sueca va guanyar-se la vida com podia (*Las Provincias*, *Esclat* o *Verbo*), però no es dedica ni una ratlla a *El Temps*, revista de la qual va ser fundador i col·laborador des de l'inici; es parla de les personalitats i

les entitats amb qui Fuster va relacionar-se, però es defuig que va ser president d'Acció Cultural del País Valencià i ni tan sols s'esmenta el famós discurs del 25 d'Abril a Castelló. D'altra banda, hi apareixen llibres, molts, i editorials, però amb una selecció mil·limètrica que deixa fora l'Editorial 3i4, tot i ser una de les referències principals de l'obra fusteriana.

La traca final són els panells 8 i 9, dedicats a “l'any decisiu”. L'AVL es limita a definir la producció fusteriana de 1962 (*Nosaltres, els valencians*; *Qüestió de noms*; *El País Valencià i Poetes, moriscos i capellans*) com a “dos textos d'orientació política, una guia de viatges i un assaig d'història social i cultural”. I avall, que fa baixada... “Els quatre títols que Fuster publicà en 1962 són una prova del seu interès pel poble valencià”. Sense més. Sense ganes.

El panell específic de *Nosaltres, els valencians* qualifica el llibre com a “assaig interpretatiu” que ha esdevingut “primordial” perquè “milers de valencians reflexionaren, i continuen reflexionant, sobre la seua identitat nacional”. El sintagma “Països Catalans”, és clar, no apareix per cap banda. Potser l'AVL considere que no és rellevant en una exposició sobre Fuster i, en concret, sobre el llibre esmentat. L'entitat, en canvi, encerta en la tria del fragment de *Nosaltres, els valencians*: “A una banda, hi ha aquells que afirmen que ja estem bé com estem, que vivim en el millor dels mons possibles, i que la “província” claudicada, la dimissió lingüística i les ficcions fòssils són ideals desitjables; a l'altra banda els qui ens refusem a la vergonya d'una trista alienació nacional, els qui creiem que els valencians podem ésser un poble sa i coherent”.

Que cadascú rumie a quina de les dues bandes l'ha dut la vida.

Escriptor